

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы

Министерство образования и науки Республики Казахстан
Национальная академия образования им. И. Алтынсарина

**ОРЫНДАРДЫҢ ТАПШЫЛЫҒЫН ЖӘНЕ МАТЕРИАЛДЫҚ-
ТЕХНИКАЛЫҚ БАЗА (МТБ) ЖАРАҚТАНДЫРУДЫ ЕСЕПТЕУ
ЖӨНІНДЕГІ ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫСТАР**

**МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО РАСЧЕТУ ДЕФИЦИТА МЕСТ
И ОСНАЩЕНИЯ МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОЙ БАЗЫ (МТБ)**

Астана
2015

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы Ғылыми кеңесімен баспаға ұсынылды (2015 жылғы 18 қыркүйектегі № 8 хаттамасы)

Рекомендовано к изданию Ученым советом Национальной академии образования им. И. Алтынсарина (протокол № 8 от 18 сентября 2015 года)

Орындардың тапшылығы және МТБ жарактандыруды есептеу жөніндегі әдістемелік ұсыныстар. – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы. 2015. – 25 б.

Методическое рекомендации по расчету дефицита мест и оснащения МТБ. – Астана: Национальная академия образования им. И. Алтынсарина, 2015. – 24 с.

Әдістемелік ұсыныстар білім беру ұйымдарын материалдық-техникалық жарактандыру мәселелері айқындалған әкімшілік есептілігі нысандарын орындау кезіндегі нұсқаулық болып табылады. Әрбір нысан кесте түрінде берілген, оларды толтыру қажет. Сондықтан бұл ұсыныстар осы кестенің әрбір бағанын немесе жолын толтыру қажет екенін сипаттайды. Есептеу көрсеткіштері үшін есептеу әдістемесі, формуласы және шартты белгілері көрсетілген.

Әдістемелік ұсыныстар ҰБДҚ мәлімет беретін білім беру ұйымдарына, сонымен қатар бақылаушы ұйымдарға арналған.

Методические рекомендации являются руководством при заполнении форм административной отчетности, где отражены вопросы по материально – техническому оснащению организаций образования. Каждая форма представлена в виде таблицы, которую необходимо заполнить. Поэтому данные рекомендации описывают, что необходимо заполнить в каждой графе или строке этой таблицы. Для расчетных показателей указана методика расчета, формула и условные обозначения.

Методические рекомендации предназначены для организаций образования заполняющих НОБД, а также контролирующим их органам.

© Ы. Алтынсарин атындағы
Ұлттық білім академиясы, 2015
© Национальная академия
образования им. И. Алтынсарина, 2015

Кіріспе

Білім және ғылым министрлігінің оларды жинақтау Ұлттық білім беру дерекқорында (ҰБДҚ) жүзеге асырылатын мектепке дейінгі, жалпы орта және техникалық кәсіптік білім берудің әкімшілік есептілігі білім берудің негізгі көрсеткіштерін, соның ішінде, білім беру ұйымының материалдық-техникалық жарақтандыру көрсеткіштерін қамтиды.

Білім беру жаңа объектілерін салу және олардың ашылуын дұрыс жоспарлау үшін және республикалық және жергілікті бюджетті ұтымды бөлу үшін білім беру ұйымдарының техникалық жағдайын және материалдық қамтамасыз етілуін сипаттайтын көрсеткіштер бойынша нақты статистикалық деректердің болуы қажет.

ҰБДҚ-да оқушылар орындарының, оқытудың 2, 3-ауысымдары бойынша тапшылықты, жаңа түрлендірілген кабинеттермен қамтамасыз ету бойынша, оқушыларды тасымалдауды ұйымдастыру, асханалармен және тамақтандыруды ұйымдастырумен қамтамасыз ету тапшылығы бойынша анықталған статистикалық нысандар қалыптастырылады.

Осы жинақта нормативтік актілерге өзгерістердің енгізілуіне (СанҚжН) және жұмыс істеп тұрған есептердің ескіруіне байланысты ҰБДҚ толтыруға жауапты адамдар үшін есептеу көрсеткіштерінің әдістемесі ұсынылған.

1 Мектепке дейінгі ұйымдарда және мектептердегі орындардың тапшылығы

Мектепке дейінгі ұйымдардағы орындардың тапшылығы ол балабақшаларға кезек күту. Егер өңірде «балабақшаларға кезек күту» көрсеткіші болмаса, яғни өңірде орындардың тапшылығы жоқ (Қостанай және Қарағанды облыстары). Ең көп кезек күту Астана, Алматы қалаларында және Оңтүстік Қазақстан облысында. Сондықтан осы өңірлерде мектепке дейінгі ұйымдардың құрылысы қажет. Бұдан басқа орындардың тапшылығын төмендетуді жекеше балабақшалар ашу есебінен төмендетуге болады.

Бүгінгі таңда «оқушылар орнының тапшылығы» көрсеткіші жалпы білім беретін мектептердегі оқушылар орындарында деген қажеттілікті мөлшерлейді. Көрсеткіштерді бақылау оқушылар орнының қажеттілігін талдау және жалпы білім беретін мектептердегі оқушылар орнының тапшылығын төмендетуді, жалпы білім беретін мектептердің құрылысына бюджет қаражатының тиімді бөлінуін талдау үшін қажет. Осы көрсеткіш мектептің оқушылар орнының жетіспеушілігінен, мектепте сыныптардың толықтырлуы шамадан тыс, сабақтар екі, үш ауысымда жүргізілуінен СанҚжН талаптарына сәйкес келмеген кездегі жағдайын айқындайды.

2 Орындардың тапшылығын есептеуге қажетті көрсеткіштер

Балаларды күтуге арналған ата-аналардың төлемақысы мен кезектілігі туралы мәліметтер (МҰ-14):

1-3 бағандарда әрбір жол үшін мектепке дейінгі ұйымдарға кезекте тұрған 1-6 және 3-6 жастағы балалар саны бөлек көрсетіледі;

Мектепке дейінгі ұйымдардың ашылуын мониторингілеу туралы мәліметтер (МҰ-15):

1-9 - бағандарда ашылған мектепке дейінгі ұйымдар саны көрсетіледі;

2-бағанда әрбір баған үшін мектепке дейінгі ұйымдардағы қайта енгізілген орындар көрсетіледі;

3-бағанда МҰ-дағы жалпы орын санынан қайта енгізілген орындар үлесі көрсетіледі,

енгізілген мектепке дейінгі орындардың үлес көрсеткішін есептеу үшін қажет:

енгізілген орындардың барлығын – 2 жолды (шартты белгісі- G) мектепке дейінгі ұйымдардағы жалпы орындар санына бөлеміз – 1 нысан, 2-баған (шартты белгісі - F).

Есептеу формуласы:

$$H = G / F * 100$$

H – МҰ-дағы енгізілген орындар үлесі.

4-бағанда ашылған мектепке дейінгі ұйымдарды қаржыландыру сомасы көрсетіледі.

Оқушылар орындарының тапшылығын есептеу үшін мынадай деректер қажет:

- сәбилер, орта және ересек сыныптарға арналған оқу үй-жайы, еңбекке баулу және кәсіби бағдарына арналған үй-жай, бастапқы әскери даярлыққа арналған, үйірме жұмыстары, конференц және оқу-спорт залдары; кітапханалар; қызмет көрстеуге арналған және әкімшілік-шаруашылық үй-жай; рекреациялық үй-жай; дәретханалар мен қол жуу орындары; киім ілетін орын, вестибюль кіреберісі мектептің пайдалы ауданы (S);

- СанҚжН бойынша әртүрлі жасқа арналған 1 оқушыға аудан нормасы (n), **егер мектеп пайдалануға 1996 жылға дейін енгізілсе, онда 1 оқушыға қажет аудан нормасы – 1,6 ш.м., егер 1996 жылдан бастап 2006 жылға дейін болса онда – 2 ш.м., ал 2006 жылдан бастап – 2,5 ш.м.,**

- мектептердің ауысымы (2 немесе 3 ауысымда),

- оқытушылардың контингенті (N).

Есептеу формуласы:

$$D = \frac{S_{M^2}}{n} * 2(3) - N$$

«Оқушылар орындарының тапшылығы» көрсеткіші әрбір мектепке жеке жеке есептеледі. Аудан (қала) аумағында бұл көрсеткіш - барлық мектептер бойынша көрсеткіш сомасы, облыстарда - барлық аудандар және облыстық маңызы бар қалалар бойынша көрсеткіш сомасы.

3 Мектепке дейінгі, орта және кәсіптік-техникалық білім берудің материалдық-техникалық базасы бойынша көрсеткіштерді айқындау және оның мазмұны

Мектепке дейінгі білім берудегі материалдық-техникалық база көрсеткіштері әкімшілік есептіліктің *«Мектепке дейінгі ұйымдардың материалдық базасы жөнінде мәліметтің»* 9-нысанында айқындалған:

- мектепке дейінгі ұйым орналасқан ғимарат: **типтік және жапсарлас салынған:**

Типтік – жобалау-сметалық құжаттамаға сәйкес типтік жоспар бойынша салынған;

Жапсарлас салынған - басқа мақсаттарда салынған ғимарат (тұрғын үйлер, офистер және т.б.), бірақ балабақша, шағын орталықтар ретінде пайдаланылады;

- **апатты:** бұзуға жататын балабақшалар олардың орнына жаңадан ғимарат салынып жатқан балабақшалар;

- **ыстық суы жоқ, тасымалданатын суы бар:** су жүргізілмеген немесе өзінің су құбыры жоқ балабақшалар;

- **жеке жылыту құбыры бар:** орталық жылыту жүйесі қосылмаған балабақшалар;

- **кәрізі жоқ:** кәріз жүйесі жоқ, есік алдында дәретханалары ғана бар балабақшалар;

- **жылу есептеуіштері қойылған:** орталық жылыту жүйесі қосылған балабақшаларда, жылыту есептеу есептеуіштері қойылады;

- **суды өлшеуіштері бар:** сумен қамтылған балабақшаларда тұтынылып жатқан суға арнайы суды өлшейтін есептеуіштер қойылады;

- **автономды жылтылытан:** өзінің жылтатын қазаны бар балабақшалар.

Орта білім беретін ұйымның материалдық-техникалық базаның көрсеткіштері әкімшілік есептілікте Д-4, П-22, П-23, П-35, П-38, У-0, ОП-4, ОП-5, ОП-7, МКШ-8, ШТМ-4, ШТМ-5, ШТМ-10 нысандарында айқындалған.

Д-4 *«20__20__ оқу жылы күндізгі жалпы білім беретін мектептердің материалдық базасы туралы мәлімет (арнайы білім беру ұйымдарынсыз)»:*

- үй-жайдың жалпы ауданы: бос емес және бос сынып бөлмелері, оқу кабинеттері, зертханалар, шеберханалар, дене шынықтыру залы және оның қосалқы үй-жайы, директордың кабинеттері, директор орынбасарларының кабинеттері және дәрігердің кабинеті, оқытушылар бөлмесі, демалыс бөлмесі, буфет, асхана, ас үй, вестибюль, қойма, дәліздер, шешінетін бөлме, тұрмыстық үй-жай, оқу және оқу-өндірістік шеберханалар мен басқа оқу мақсатына арналған жертөле, жартылай жертөле (барлық үй-жайлардың жалпы ауданына аула алдындағы жапсарлас үй-жай – гараждар, сарайлар, жылқы орны және т.б. қосылмайды);

- **жұмыс алаңы:** кіші, ортаңғы және ересек сыныптарға арналған үй-жайлар, еңбекке баулуға және кәсіби бағытқа арналған үй-жай, бастапқы әскери даярлық; үйірме жұмыстары; акт және оқу-спорт залы; кітапханалар; қызмет

көрсетуге және әкімшілік-шаруашылық үй-жайлары; рекреациялық үй-жай; дәретханалар мен жуынатын бөлмелер; шешінетін бөлмесі бар вестибюль; бұл ауданға: оқу ғимаратында тамбурлар, арадағы өткелдер, баспалдақтар, лифт шахталары, ішкі ашылған ашық баспалдақтар, сондай-ақ инженерлік жабдықтарды және инженерлік желілерді орналастыруға арналған үй-жайлар рекреациялық үй-жай ретінде пайдаланылады;

- **ғимараттың техникалық жағдайы:** күрделі жөндеуді талап етеді (оларға күрделі жөндеуге дефект ведомосі (акті) жасалған ғимарат жатады, және жергілікті білім беру органдары бекіткен);

- **апаттық жағдайда:** бұзуға жататын мектеп ғимараты;

- **типтік ғимараттарда орналастырылған;** жобалау-сметалық құжаттамаға сәйкес типтік жоба бойынша салынған;

- **жапсарлас салынған үй-жайда орналасқан: қосылған үй-жай, басқа мақсаттарға арналған үй-жай** (кеңселер, оқушылар үйлері, клубтар және т.б.);

- аббаттандырудың барлық түрлері орталықтандырылған жылыту жүйесі және сумен жабдықтау, кәріз, ішкі дәретхана;

- қолда бар интерактивті жабдық;

- проекция панелі, мультимедиялық проектор, документ-камера, тақталар, компьютерлер, бағдарламалық қамтым;

- қолда бар оқу кабинеттері: барлық пән кабинеттері, лингафон кабинеті, қажетті жабдықпен жарақтандырылған бастапқы әскери даярлық;

- жаңа түрлендірілген кабинеттер: бұл оқу кабинеттері, оған арнайы жиһаздар, демонстрациялық және зертханалық аспаптар, техникалық оқыту құралы, мультимедиялық бағдарлама, интерактивті жабдық (физика, химия, биология және ЗМК) кіреді;

- **медициналық кабинеттер, стоматолог кабинеті, психолог кабинеті бар:** қажетті медициналық және психологиялық көмек көрсетуге арналған кабинеттер;

- **инклюзивті білім беруге арналған жағдай:** көтеруге арналған құрылғы, пандустар, санитарлық бөлмелердегі арнайы құрылғылар, сүйеніп жүретін жабдықпен жарақтандыру, арнайы парталар мен үстелдер;

- **оқу шеберханалары** (соның ішінде темірді өңдеу, ағашты өңдеу, еңбек түрлеріне қызмет көрсететін жабдықтар, оқу-өндірістік): еңбекке баулу бойынша сабақ өткізуге арналған кабинеттер;

- **спорт зал** (соның ішінде стандартты жабдықтармен жарақтандырылған; типтік ғимараттарда немесе жапсарлас салынған ғимаратта орналасқан): дене шынықтыру және спорт сабақтарына арналған;

- **спорт алаңдары барлар: мектеп аумағындағы спорттық құрылғылар** (жүгіру жолы, баскетбол, футбол, волейбол алаңдары және т.б.);

- асхана, буфеттің болуы: **мектептерде тамақтандыруды ұйымдастыру;**

- **кітапхананың болуы:** оқу-әдістемелік әдебиетпен қамтамасыз етілуі;

- турнирлер мен бейнебақылаудың болуы: баланың денсаулығы мен өмірін

және қауіпсіздігін қамтамасыз ету шаралары. П-22 «1 қыркүйектегі ахуал бойынша мемлекеттік күндізгі жалпы білім беретін мектептердің тізімі» және П-23 «Жекеше күндізгі жалпы білім беретін мектептер *тізімі*» МТБ мынадай көрсеткіштері қалыптастырылады:

- **жобалау қуаты** (оқушы орындарының саны) ұйымдар;
- **оқушылар орнының тапшылығы;**
- **ақпарат;**
- **жобалау қуаты және ол болған жағдайда мектеп интернаты жанында тұратындардың саны;**
  - мектеп ғимараты енгізілген жыл;
  - мектеп ғимаратының типі (типтік, қосылған);
  - материалының типі (саман, блок, ағаш, кірпіш, т.б.);
  - **жылыту түрі** (орталықтандырылған, автономды қазандық, жеке (қатты, сұйық, газ жылуы) электрқазандық, т.б.);
  - **жаңа түрлендірілген кабинеттердің сандары бойынша бөлінген:** физика, химия және биология;
  - жаңа түрлендірілген кабинеттерге **қажеттілік.**

О-35 «Жабылған, ашылған және қайта құрылған жалпы білім беретін ұйымдар туралы деректер» нысан бойынша білім беру ұйымдарының түрлері бойынша маңызды көрсеткіштер ашылады:

- жобалау қауаттылығы көрсетіле отырып **жабылған** білім беру ұйымдары;
- жобалау қауаттылығы көрсетіле отырып ашылған білім беру ұйымдары;
- жобалау қауаттылығы көрсетіле отырып **қайта ұйымдастырылған** білім беру ұйымдары;

О-38 « 20__-20__ оқу жылындағы апаттық мектептердің тізімі (растайтын құжаттары бар) және жалпы білім беретін мектептердегі апаттық мәселелерді шешу үшін қолданған шаралар туралы мәліметтер» (О-38):

апатты мектептің атауы: ғимарат типі көрсетіледі (типтік, қосылған, жалға берілген);

- **ТЖМ қажетті** жұмыстарға байланысты ұсыныстары (ТТ);
- РБ есебінен құрылыс – құрылыс жүріп жатыр ма немесе жылы көрсетілген құрылыстың қажеттілігі көрсету;
- ЖБ есебінен құрылыс - құрылыс жүріп жатыр ма немесе жылы көрсетілген құрылыстың қажеттілігін көрсету;
- күрделі жөндеу, реконструкция – реконструкция жүріп жатыр ма, күрделі жөндеу керек, күрделі жөндеу көзделген.

20__- 20__ оқу жылы басындағы мектеп кітапханалары бойынша мәліметтер (О-0): мектептердің кітапханалары қалай жарарқтандырылған және оның қорын көрсету;

- кітапхана саны;
- кітапханалардың саны;**
- **кітаптың барлығы,**
- **соның ішіндегі мектеп кітаптары;**

- кітапхана қорының өсуі, есептеу үшін өткен жылғы деректер пайдаланылады (өткен жылғы кітапхана қоры – ағымдағы жылғы кітапхан қоры тең қордың өсуі),

- мемлекеттік тілдегі кітаптың саны;

- оқу залы ондағы орын саны;

- кітапхана ауданы.

Білім ұйымдары жоқ ауылдық елді мекендерде тұратын оқушыларды тасымалдауды ұйымдастыру туралы мәліметтер (ҚҚ -4):

1-бағанда мектебі жоқ елді мекендер саны көрсетіледі;

2-бағанда білім беру ұйымдары жоқ елді мекендердегі мектеп жасындағы балалар саны көрсетіледі;

3-7 бағандарда мектеп жанындағы интернатта тұратын және білім алатын, туыскандарында тұратын, пәтерлерде тұратын, мектепке өздігімен жететін, күнделікті тасымалдаумен қамтылған бөліс бойынша балалар саны көрсетіледі;

8-бағанда автобустар саны көрсетіледі;

9- бағанда есептік жылда сатып алынған автокөліктер саны көрсетіледі;

10-бағанда қажетті арнайы автобустар саны көрсетіледі.

Жалпы білім беретін мектептерде білім алушыларға ыстық және буфеттік тамақ ұйымдастыру жөніндегі мәліметтер (ҚҚ -5):

1-бағанда әр жол үшін ыстық тамақ ұйымдастырылған мектептер саны көрсетіледі;

2-бағанда ыстық тамақпен қамтылған білім алушылар саны көрсетіледі;

3-бағанда тегін тамақпен қамтылған білім алушылар саны көрсетіледі;

4-бағанда аз қамтылған отбасылардың барлық балалар саны көрсетіледі;

5-бағанда аз қамтылған отбасылардың ыстық тамақпен тегін қамтамасыз етілген балалар саны көрсетіледі;

6-бағанда 1-4 сыныптардағы білім алушылардың саны көрсетіледі;

7-бағанда 1-4 сыныптардағы ыстық тамақпен тегін қамтамасыз етілген білім алушылар саны көрсетіледі;

8-бағанда буфеттік тамақтандыру ұйымдастырылған мектеп саны көрсетіледі;

9-бағанда буфеттік тамақпен қамтамасыз етілген білім алушылар саны көрсетіледі;

10-бағанда буфеттік тамақпен тегін қамтамасыз етілген білім алушылар саны көрсетіледі.

Жетім балаларға және ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған білім беру ұйымдарының материалдық базасы туралы (ҚҚ -7):

1-жолда жетім балаларға және ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған білім беру ұйымдарының барлық бөлмелерінің көлемі шаршы метрмен көрсетіледі;

3-19 жолдарда жатын бөлме, оның көлемі, сабаққа арналған бөлме, кітапхана, асхана, шеберхана, спорт залы, қосалқы ауыл шаруашылығы, автокөлік құралдарының саны, Интернет желісіне қолжетімділіктің саны туралы мәлімет көрсетіледі;

17-жолда барлық көліктің түрлері (жеңіл, жүк көлігі және басқа да).

Шағын жинақталған мектептер желісінің өзгеруі (ШЖМ-8):

В бағанында облыс бойынша барлық аудандар көрсетіледі;

С бағанында Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің әр аудан үшін көрсетілген http://www.stat.gov.kz/faces/classificatorsPage__мекенжайы бойынша интернет-ресурсында орналасқан әкімшілік-аумақтық объектілер сыныптамасы көрсетіледі;

1-9 бағандарда жергілікті жердің типі бойынша бөлінген шағын жинақталған мектептердің (жабық, ашық, қалпына келтірілген, қайта құрылған, басқа ведомстволарға берілді) желісінің өзгерісі көрсетіледі.

ШЖМ-5 *«Шағын жинақталған мектептердің оқу кабинеттерімен және асханалармен қамтамасыз етілуі жөнінде мәлімет»:*

- оқу кабинеттері - **физика, химия, биология, математика, информатика, лингафон кабинеттерінің болуы);**

- спорт зал – саны;

- асхана – саны;

Ресурс орталықтарының желісі (ШЖМ-10):

1-3 бағандарда интернаттарымен, тасымалдауымен бөлінген тірек мектептерінің (ресурстық орталықтар) жалпы саны көрсетіледі;

4-6 бағандарда негізгі және орта мектептерге бөлінген магнитті мектептердің жалпы саны көрсетіледі;

7-8 бағандарда тірек мектептердегі және магнитті мектептердегі оқушылар саны көрсетіледі;

9-бағанда тірек мектептеріне бекітілген сыныптар оқушыларының саны көрсетіледі.

Техникалық және кәсіптік білім ұйымдарының материалдық-техникалық базасын нығайту туралы және меншік нысаны бойынша мәліметтер. Меншік нысанына қарай, техникалық және кәсіптік білім ұйымдарының жатақханалары туралы мәліметтер (ТК-6):

1- бөлімде ТЖКБ ұйымдарының материалдық-техникалық базасы туралы мәліметтер көрсетіледі;

1, 2- бағандарда ғимраттардың түрі, бейімделгендері көрсетіледі;

3-5- бағандарда ғимараттардың жобалық қуаттылығы, барлық оқушы орындары, қосымша енгізілген орындар, білім алушылар саны көрсетіледі;

6-12- бағандарда кабинеттер саны, оның ішінде арнайы пәндер кабинеттері, зертханалар, шеберханалар, жалпы орта білім беру кабинеттері, сонымен бірге оқу полигондары, оқу шаруашылықтары көрсетіледі;

13-29 бағандарда республикалық бюджеттен МТБ нығайтуды қажет ететін және ТЖКБ ұйымдарындағы заманауи қондырғылармен қамтамасыз етілген, оның ішінде арнайы пәндер кабинеттері, зертханалар, шеберханалар, жалпы орта білім беру кабинеттері, сонымен бірге оқу полигондары, оқу шаруашылықтары көрсетіледі;

30-46 -бағандары 13-29 бағандарына ұқсас тек ЖБ үшін толтырылады.

2-бөлімде ТжКБ ұйымдарының жатақханалары туралы мәліметтер көрсетіледі;

1-бағанда ТжКБ ұйымдарының жалпы саны көрсетіледі;

2-бағанда жатақханасы ТжКБ ұйымдарының саны көрсетіледі;

3-бағанда қосымша енгізілген орын саны көрсетіледі;

4-бағанда жобалық қуаттылығы көрсетіледі;

5-7- бағандарда жатақхананы қажет ететіндер, олардың қамтылғаны, жатақхана орындарымен қамтылмағандар саны көрсетіледі.

Кәсіпорынның техникалық және кәсіптік білім ұйымдарының әріптестігін дамыту туралы мәліметтер, меншік нысаны бойынша (ТК-7):

1-4- бағандарында дуальді оқыту аясында бөлінген қаражатты көрсете отыра, жасалған келісімдердің саны көрсетіледі;

5-8- бағандарында кәсіпорынның ТжКБ ұйымдарын материалдық-техникалық жабдықтауы, қойылған қондырғылары, оның ішінде дуальді оқыту аясында, бөлінген қаражат көрсетіледі;

9-12- бағандарында кәсіпорындардың сұранысы бойынша білім алушылардың оқуын төлеуі, білім алушылар саны, оның ішінде дуальді оқыту аясында бөлінген қаражат көрсетіледі;

13-16- бағандарында білім алушыларға берілген шәкіртақы, оның ішінде дуальді оқыту аясында, оның ішінде бөлінген қаражат көрсетіледі;

17,18- бағандарда кәсіпорындарда тағылымдамадан өткен оқытушылар саны, оның ішінде дуальді оқыту аясында өткендері көрсетіледі;

19-22- бағандарда кәсіпорындарда практикадан өткен білім алушылар саны, жұмыс берушілер есебінен жұмысқа орналасқандар, оның ішінде дуальді оқыту аясында көрсетіледі;

23- бағанда ТжКБ ұйымдарында құрылған қоршылық кеңестерінің саны көрсетіледі;

24- бағанда дуальді оқытуды енгізген ТжКБ ұйымдарының саны көрсетіледі.

4 Білім берудегі материалдық-техникалық база көрсеткіштерін есептеу әдістемесі

1. Мемлекет қаражаты есебінен пайдалануға берілген мектепке дейінгі орындардың саны:

көрсеткіштер мәні мемлекеттің қаражаты есебінен пайдалануға берілген мектепке дейінгі орындарды қосу арқылы жүргізеді – Ұлттық қор, Республикалық және жергілікті бюджет есебінен салынған объектілер.

Пайдалануға берілген мектепке дейінгі орындардың үлес көрсеткішін есептеу үшін: пайдалануға енгізілген орындардың барлығы – 15 нысан, 2-жол (шартты белгілері – G), мектепке дейінгі ұйымдардағы орындардың жалпы санына бөлу - 1-нысан, 2-баған (шартты белгі - F).

есептеу формуласы:

$$h = G / F * 100$$

h – МДҰ-да пайдалануға берілген орындардың үлесі.

Көрсеткіш мектепке дейінгі ұйымдардағы орындар тапшылығы проблемаларының шешімдерінің бірін орындауды қадағалайды.

Көрсеткіш инфрақұрылымды дамытуды және мемлекеттік тапсырысты мақсатты пайдалануды бақылауға көмек береді.

2. Мектепке дейінгі ұйымдардың жалпы санына пайыздық қатынаста көрсетілген мектепке дейінгі шағын орталықтардың саны.

МДҰ жалпы санынан шағын орталық үлесінің көрсеткіштерінің есептеу үшін: шағын орталықтар барлығы – 13-нысан (шартты белгісі – M) мектепке дейінгі ұйымдардың жалпы санына бөлу қажет – 1-нысан (шартты белгісі – PS) қажет.

Формуланы есептеу:

$$m = M / PS * 100$$

m – шағын орталықтардың үлесі.

Мектепке дейінгі шағын орталық – 1 жастан 6-7 жас шамасындағы балаларды жан жақты дамыту мақсатында құрылған және баланы тәрбиелеу мен оқытуды ұйымдастыруда олардың ата-аналарына консультациялық-әдістемелік қолдау көрсетеді, балалардың әлеуметтік бейімдеуде.

3. Балабақшалардың жалпы санына пайыздық қатынаста жеке балабақшалардың саны.

балабақшалардың жалпы санынан жеке балабақшалардың үлес көрсеткіштерін есептеу үшін жеке балабақша барлығы – 8-нысан (шартты белгісі – P) балабақшалардың жалпы санына бөлу қажет – 2-нысан (шартты белгілері – KG).

Есептеу формуласы:

$$p = P / KG * 100$$

p – жеке балабақшалардың саны.

Жеке балабақша – 1 жастан 6-7 жас шамасындағы балаларды тәрбиелеу мен оқытуды, өмірін сақтау, тәни және психологиялық денсаулығын нығайту, жеке қабілетін және негізгі компоненттерді қалыптастыру мақсатында

балалардың дамуына қажетті түзеуді жүзеге асырады.

4. Мектепке дейінгі ұйымдардың жалпы санына пайыздық қатынаста көрсетілген инклюзивті білім беру үшін жағдай жасаған мектепке дейінгі ұйымдардың саны.

Мектепке дейінгі ұйымдардың жалпы санына пайыздық қатынаста көрсетілген инклюзивті білім беру үшін жағдай жасаған мектепке дейінгі ұйымдардың үлес көрсеткіштерін есептеу үшін: Мектепке дейінгі ұйымдардың жалпы санына пайыздық қатынаста көрсетілген инклюзивті білім беру үшін жағдай жасаған мектепке дейінгі ұйымдар барлығы – 11-нысан (шартты белгі- I) МДҰ жалпы санына бөлу – 1-нысан (шартты белгі - PS).

Есептеу формуласы:

$$i = I / PS * 100$$

i – инклюзивті білім беру үшін жағдай жасаған мектепке дейінгі ұйымдардың үлесі.

Инклюзивті білім беру үшін жағдай жасаған мектепке дейінгі ұйымдар — пандустармен, подъездермен, көтеру құрылғыларымен, лифтілермен, қосалқы жабдықтармен жарактандыру, сондай-ақ педагог дефектологтардың болуы, балаларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу.

5. Мектепке дейінгі ұйымдардың жалпы санына пайыздық қатынаста көрсетілген барлық түрдегі және типтегі ашылған мектепке дейінгі ұйымдардың саны.

Мектепке дейінгі ұйымдардың жалпы санына пайыздық қатынаста көрсетілген барлық түрдегі және типтегі ашылған мектепке дейінгі ұйымдардың үлес көрсеткішін есептеу үшін: барлығы ашылған МДҰ – 15-нысан (шартты белгісі - O) МДҰ жалпы санына бөлу – 1-нысан қажет (шартты белгісі - PS).

Есептеу формуласы:

$$o = O / PS * 100$$

o – ашылған МДҰ үлесі.

6. Олардың жалпы санынан инклюзивті білім беру үшін жағдай жасаған мектептердің үлесі

көрсеткішті есептеу үшін: инклюзивті білім беру үшін жағдай жасаған мектеп барлығы – РИК нысаны 76, 1-бөлім (шартты белгі - IS) мектептің жалпы санына бөлу қажет – II-1 нысан(шартты белгі - S).

есептеу формуласы:

$$is = IS / S * 100$$

is – инклюзивті білім беруге жағдай жасаған мектептердің үлесі.

7. Жаңа түрлендірілген кабинеттері бар мектептердің үлесі (химия, биология, физика, лингафонды мультимедиялық кабинеттер) олардың жалпы санынан сервистік қызмет көрсетумен.

Көрсеткішті есептеу үшін: жаңа түрлендірілген кабинеттері бар негізгі және орташа мектептердің саны (химия, биология, физика, ЛМК) – Д-4 нысаны (шартты белгісі – N) негізгі және орта мектептердің жалпы санына

бөлу қажет (шартты белгі – S).

$$n = N / S * 100$$

n – жаңа түрлендірілген кабинеттері бар мектептердің үлесі.

8. Аппаттық мектептердің оларды жалпы санынан үлесі

көрсеткіштерді есептеу үшін: апаттық мектептердің саны – П-38 – нысаны (шартты белгі– А) күндізгі мемлекеттік жалпы білім беретін мектептердің жалпы санына бөлу қажет – П-1-нысаны (шартты белгі S).

$$a = A / S * 100$$

a – апаттық мектептердің саны.

9. Үш ауысымда сабақ жүргізетін мектептердің үлесі

көрсеткіштерді есептеу үшін: 2,3 ауысымда сабақ жүргізетін мектептердің саны - СТ-1-нысаны (шарттық белгі – С) күндізгі мемлекеттік жалпы білім беретін мектептердің жалпы санына бөлу қажет – П-1-нысаны (шартты белгі S). – П-1 (шартты белгі S).

$$c = C / S * 100$$

c – 2,3 ауысымдағы мектептердің үлесі.

10. ТжКО білім алу мекемелерінде мемлекеттік тапсырыс есебінен білім алушылардың жалпы санынан кәсіпорын базасында практикадан өту үшін орындармен қамтамасыз етілген білім алушылардың үлесі

көрсеткіштерді есептеу үшін: кәсіпорын базасында практикадан өту үшін орындармен қамтамасыз етілген білім алушылардың саны - ТП-7 нысаны (шартты белгісі – П) мемлекеттік сатып алу бойынша білім алушылардың санына бөлу қажет – ТП-2 нысаны (шартты белгі - К).

$$n = П / К * 100$$

n – кәсіпорын базасында практикадан өту үшін орындармен қамтамасыз етілген білім алушылардың үлесі.

11. Заманауи оқыту жабдықтарымен жарақтандырылған, оның жалпы санынан ТжКО білім алу мекемелерінің үлесі,

көрсеткіштерді есептеу үшін: заманауи оқыту жабдықтарымен жарақтандырылған мемлекеттік оқу мекемелерінің саны - ТП — 6 нысаны (шартты белгі – СО) мемлекеттік білім беру мекемесінің санына бөлу - ТП - 1 (шартты белгі К).

$$co = СО / К * 100$$

co – заманауи оқыту жабдықтарымен жарақтандырылған мемлекеттік оқу мекемелерінің үлесі.

Қорытынды

Білім беру ұйымдарының материалдық-техникалық базасының көрсеткіштері жөніндегі әдістемелік ұсыныстар осы көрсеткіштерді жүйеге келтіруге және оларды жеке бір санатқа бөлуге мүмкіндік береді. Есептеудің бірыңғай әдістемесі білім беру мекемелерінің жай-күйін және олардың жарақтандырылуын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Көрсеткіштерді айқындау мен олардың формулаларын білу жаңа білім беру ұйымдарын құрған кезде, бюджет қаражатын бөлу және жарақтандыру кезінде нормативтік құжаттарды дайындаған кезде қолдануға болады.

Білім беру ұйымдарының материалдық-техникалық сипаттамасы мынадай мәселелерді шешу кезінде басым болып табылады:

- тұтынушылардың сұраныстарын ескере отырып тең қолжетімді және сапалы білімді қамтамасыз ету;
- білім беру ұйымдарының инфрақұрылымының мәселелерін кешенді шешу;
  - мектепке дейінгі ұйымдарды пайдалануға енгізу және ашу;
  - белгілі бір өңірдегі қажеттілікке қарай РБ есебінен балабақшаларды салу;
  - ШЖМ проблемаларын шешу: республика бойынша ресурстық орталықтарды құру;
  - апаттық және үш ауысымды мектептерді жою;
  - колледждерде 60% мамандықты заманауи жабдықтармен жарақтандыру.

Глоссарий

БМ – бастауыш мектеп;

НМ – негізгі мектеп;

ОМ – орта мектеп;

ӘАОЖ – Әкімшілік-аумақтық объектілер Жіктеуішіне;

МТББ – мектепке дейінгі тәрбие және білім беру;

Санат – жұмыстың орындалуының нәтижелілігін көрсететін қызметкердің біліктілігіне қойылатын талаптардың деңгейі;

Кадрлардың қажеттілігі – мектепке дейінгі ұйымдар қызметтерін қамтамасыз ету үшін педагог қызметкерлердің қажетті саны;

БЖСМ – балалар-жасөспірімдер спорттық мектебі;

ҚББҰ – қосымша білім беру ұйымдары;

Қоса атқарушылар – негізгі жұмыстан тыс еркін уақытта келісім шарт бойынша басқа тұрақты төленетін қызметкердің жұмысы;

Арнайы білім беру ұйымы – бұл мүмкіндігі шектеулі балаларға арнайы жағдайлар жасауды, техникалық құралдармен, сондай-ақ медициналық, әлеуметтік қызмет көрсетулерді, оқыту мен тәрбиелеудің арнайы бағдарламалары мен әдістерін, диагностикалау мен консультация беруді қамтамасыз ететін білім беру ұйымы;

ШЖМ – шағын жинақталған мектеп.

Пайдаланылған әдебиеттердің тізімі

1 «Білім туралы» ҚР Заңы (21.07.2015 жылғы жағдай бойынша өзгерістер мен толықтырулармен).

2 «Жалпы білім беру ұйымдарының (бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру) түрлері бойынша қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 17 қыркүйектегі № 375 бұйрығы.

3 «Мектепке дейінгі ұйымдар түрлері қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 29 мамырдағы № 206 бұйрығы.

4 «Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының түрлері қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 11 қыркүйектегі № 369 бұйрығы.

5 «Базалық көрсеткіштер тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық қаржы министрінің 2014 жылғы 23 желтоқсандағы № 166 бұйрығы.

№ 9 - МҰ нысан Мектепке дейінгі ұйымдардың материалдық базасы туралы мәліметтер

№	Көрсеткіштердің атауы Наименование показателей	барлығы МҰ*, бірлік всего ДО*, ед.	оның ішінде орналасқан из них расположенных в		жалпы санынан, бірлік из общего числа, ед.							
			типтік типовых	бейімделген приспособленных	апат жағдайындағы аварийные	ыстық сусыз без горячей воды	суды шеттен әкелу с привозной водой	жеке жылытумен с индивидуальным отоплением	канализациясыз без канализации	жылу есептегіші орнатумен с установленным тепло счетчиком	су өлшеушімен с водомерами	автономды жылытумен с автономным отоплением
A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Облыс бойынша барлығы Итого по области											
2	қалалық жерде в городской местности											
3	ауылдық жерде в сельской местности											
4	қазақ тілінен оқитын (1 жолға) с қазақским языком обучения (к строке 1)											
5	оның ішінде балалар саны (1 жолға) в них детей (к строке 1)											

**№Д-4 нысан Оқу жылындағы күндізгі жалпы білім беретін мектептердің материалдық базасы туралы мәліметтер
(арнайы түзету білім беру мекемелерінен басқа)**

Көрсеткіштер атауы Наименование показателей	№	барлығы итого				оның ішінде қалалық жерде в том числе в городской местности				оның ішінде ауылды жерде в том числе в сельской местности			
		барлығы всего	оның ішінде из них			барлығы всего	оның ішінде из них			барлығы всего	оның ішінде из них		
			БМ* НШ*	НМ* ОШ*	ОМ* СШ*		БМ НШ	НМ ОШ	ОМ СШ		БМ НШ	НМ ОШ	ОМ СШ
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Мектептер саны, бірлік Число школ, единиц	1												
барлық ғимараттың жалпы ауданы, ш.м. общая площадь всех помещений, кв.м.	2												
барлық ғимараттың пайдалы ауданы ш.м. рабочая площадь всех зданий, кв.м.	3												
сынып кабинеттерінің саны, оқу кабинеттері мен зертханаларды қосқанда, бірлік количество классовых комнат, включая учебные кабинеты и лаборатории, ед	4												
олардың ауданы, ш.м. их площадь, кв.м.	5												
Мектептің оқу ғимаратының техникалық жағдайы, бірлік Техническое состояние учебных зданий школ, ед.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
күрделі жөндеуді қажет етеді требуют капитального ремонта	6												
қауіпті жағдайда находятся в аварийном состоянии	7												
типтік ғимараттарда орналасқан расположены в типовых зданиях	8												
бейімделген ғимараттарда орналасқан расположены в приспособленных помещениях	9												
Мектептер саны, бірлік Число школ, ед	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
6 жастағы балаларға арналған ойын бөлмелері бар имеющих игровую комнату для детей 6 летнего возраста	10												
абаттандырудың барлық түрі бар имеющих все виды благоустройства	11												

Қосымшаның жалғасы

абаттандыру жоқ без видов благоустройства	12													
ішінара абаттандырылған частично благоустроены	13													
су тасылатын с привозной водой	14													
жылы дәретханалары және далада орналасқан дәретханалары бар имеющих теплые и надворные туалеты	15													
далада орналасқан дәретханалары бар имеющих только надворные туалеты	16													
жылы дәретханалары бар имеющих только теплые туалеты	17													
жылыту жүйесі автономды қазандық система отопления автономная котельная	18													
жылыту жүйесі орталықтандырылған система отопления центральная	19													
жеке жылытылатын, оның ішінде: индивидуальное отопление, в том числе:	20													
қатты отын на твёрдом топливе	21													
сұйық отын на жидком топливе	22													
газды отын на газовом топливе	23													
электрлі қазандықпен жылытылатын электрокотельное отопление	24													
жылытудың басқа түрімен с другим видом отопления	25													
интерактивті құралдары бар имеющие интерактивное оборудование	26													
Оқу кабинеттері бар Имеющие учебные кабинеты	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

физика физики	27													
химия химии	28													
биология биологии	29													
лингфонды кабинеттер лингфонные кабинеты	30													
ондағы отыратын орын саны в них рабочих мест	31													
математика математики	32													
тарих және қоғам негіздері истории и основ государства и права	33													
география географии	34													
ана тілі мен әдебиеті (өзбек, ұйғыр немесе тәжік) родного языка и литературы (узбекский, уйгурский или таджикский)	35													
қазақ тілі казахского языка	36													
оның ішінде лингафонмен жабдықталған из них оборудованных лингафонным устройством	37													
орыс тілді кластардағы орыс тілі мен әдебиеті русского языка и литературы для классов с русским языком обучения	38													
оның ішінде лингафонды керек-жаракпен жабдықталған из них оборудованных лингафонным устройством	39													
ана тілінде (өзбек, ұйғыр немесе тәжік) оқытылатын сыныптардағы орыс тілі мен әдебиеті русского языка и литературы для классов с родным (узбекским, уйгурским или таджикским) языком обучения	40													

Қосымшаның жалғасы

оның ішінде лингафонмен жабдықталған из них оборудованных лингафонным устройством	41												
шетел тілі иностранного языка	42												
оның ішінде лингафонмен жабдықталған из них оборудованных лингафонным устройством	43												
өзін-өзі тану самопознания	44												
есептеу техникасы және информатика негіздері основ информатики и вычислительной техники	45												
ондағы отыратын орын (электрондық есептеуіш машина саны) в них рабочих мест (количество электронно- вычислительной машины)	46												
алғашқы әскери дайындық начальной военной подготовки	47												
оның ішінде АӘД құралдармен жабдықталған в том числе оснащены учебным оборудованием НВП	48												
оның ішінде жаңа модификациялы оқу кабинеттері бар мектептер саны, бірлік: (1 жолдан) из них число школ, имеющих учебные кабинеты новой модификации, ед.(из строки 1)	49												
физика физики	50												
химия химии	51												
биология биологии	52												
лингафонды мультимедиялық лингафонные мультимедийные	53												
ондағы отыратын орын саны в них рабочих мест	54												
психологтің кабинеті кабинет психолога	55												

Қосымшаның жалғасы

стоматолог кабинеті стоматологический кабинет	55													
дәрігерлік кабинет (пункт) медицинский кабинет (пункт)	56													
ондағы лицензиясы бар в том числе лицензированный	57													
инклюзивті білім беруді ұйымдастырған (көтергіш құрылғылар, пандустар, бейімделген санаторлық бөлмелерде арнайы құрал- жабдықтар, тұтқылар және арнайы үстел, орындықтармен жабдығталу) создавших условия для инклюзивного образования (подъемные устройства, пандусы, специальные приспособления в санитарных комнатах, оснащения поручнями, специальными партами, столами)*	58													
Бар мектептер саны, бірлік Число школ, имеющих, ед.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
оқу шеберханалары учебные мастерские	59													
оның ішінде металл өңдеу в том числе по обработке металла	60													
оның ішінде ағаш өңдеу в том числе по обработке древесины	61													
қызмет көрсету еңбегі обслуживающих видов труда	62													
оқу-өндірістік учебно-производственные	63													
спорт залы спортивный зал	64													
оның ішінде стандартты құралдармен жабдығталған спорт залы том числе спортивный зал, оснащенный стандартным оборудованием	65													
оның ішінде типтік ғимаратта орналасқандар в том числе расположены в типовых зданиях	66													
оның ішінде бейімделген ғимаратта из них в приспособленных зданиях	67													

Қосымшаның жалғасы

спорт аланы имеющих спортивные площадки	68												
бассейні бар с бассейном	69												
асханасы столовую	70												
асханадағы орын саны количество посадочных мест в столовых	71												
тек қана буфеті бар только буфет	72												
буфеттегі отыратын орындар саны количество посадочных мест в буфетах	73												
асхана да, буфетте и столовую, и буфет	74												
кітапхана библиотеки	75												
оқу залындағы отыратын орын саны количество посадочных мест в читальных залах	76												
учаскелік полиция инспекторының кабинеті кабинет участкового инспектора полиции	77												
турникеттері бар имеет турникеты	78												
бейнебақылауы бар мектептер саны число школ, имеющих видеонаблюдение	79												

Мазмұны

Кіріспе.....	3
1 Мектепке дейінгі ұйымдар мен мектептердегі орындардың тапшылығы.....	4
2 Орындардың тапшылығын есептеуге қажетті көрсеткіштер.....	5
3 Мектепке дейінгі, орта және кәсіптік-техникалық білім берудің материалдық-техникалық базасы бойынша көрсеткіштерді айқындау және оның мазмұны.....	6
4 Білім берудің материалдық-техникалық базасының көрсеткіштерін есептеу әдістемесі.....	12
Қорытынды.....	15
Глоссарий.....	16
Пайдаланылған әдебиеттердің тізімі.....	17
Қосымша.....	18

Введение

Административная отчетность Министерства образования и науки РК дошкольного, общего среднего, технического и профессионального образования, сбор которой осуществляется в Национальной образовательной базе данных (НОБД) включает основные показатели образования, в том числе и показатели материально - технического оснащения организаций образования.

Для правильного планирования строительства и открытия новых объектов образования и рационального распределения республиканского и местного бюджета необходимо иметь точные статистические данные по показателям, характеризующим техническое состояние и материальную обеспеченность организаций образования.

В НОБД формируются статистические формы, в которых отражены данные по дефициту ученических мест, по 2-х, 3-х сменному обучению, по поставке кабинетов новой модификации, по организации подвоза учащихся, обеспеченность столовыми и организация питания.

В настоящем сборнике, для лиц, ответственных за заполнение НОБД, предложены методики расчетных показателей, в связи с тем, что в нормативные акты (СанПИН) внесены изменения и существующие расчеты устарели.

1 Дефицит мест в дошкольных организациях и школах

Под дефицитом мест в дошкольных организациях понимают очередность в детские сады. Если в регионе показатель «очередность в детские сады» отсутствует, следовательно, дефицита мест в регионе нет (Костанайская и Карагандинская области). Самая большая очередность в городах Астана, Алматы и в Южно-Казахстанской области. Поэтому, именно в этих регионах необходимо строительство дошкольных организаций. Кроме того, уменьшение дефицита мест можно осуществить за счет открытия частных детских садов.

На сегодняшний день показатель «Дефицит ученических мест» измеряет потребность в ученических местах в общеобразовательных школах. Отслеживание показателя необходимо для анализа потребности в ученических местах и снижения дефицита ученических мест в общеобразовательных школах, для эффективного распределения бюджетных средств на строительство общеобразовательных школ. Данный показатель отражает ситуацию, когда школа не соответствует требованиям СанПИНа из-за нехватки ученических мест, в школе переуплотнена наполняемость классов, занятия ведутся в две, три смены.

2 Показатели, необходимые для расчета дефицита мест

Сведения об очередности (форма ДО-14):

в графе 1-3 указывается количество всего детей, состоящих на очереди в ДО и в разбивке по возрастам 1-6 и 3-6 лет для каждой строки;

Сведения о мониторинге открытия дошкольных организаций (ДО-15):

в строке 1 указывается количество открытых дошкольных организаций для каждой графы;

в строке 2 - количество вновь введенных мест в ДО для каждой графы;

в строке 3 - доля введенных мест от общего количества мест в ДО;

для расчета показателя доля введенных дошкольных мест необходимо: всего введенных мест - строка 2 (условное обозначение - G) разделить на общее количество мест в дошкольных организациях – форма 1, графа 2 (условное обозначение - F).

Формула расчета:

$$H = G / F * 100$$

H – доля введенных мест в ДО.

В строке 4 указывается сумма финансирования открытых ДО.

Для расчета дефицита ученических мест необходимы следующие данные:

- полезная площадь школы (**S**), которая включает учебные помещения для младших, средних и старших классов, помещения для трудового обучения и профессиональной ориентации, для начальной военной подготовки, кружковой работы; актовые и учебно-спортивные залы; библиотеки; помещения обслуживающего назначения и административно-хозяйственные; рекреационные помещения; уборные и умывальные; вестибюль с гардеробной;

- норма площади на 1-го учащегося (**n**) по СанПину разных лет, если школа введена в эксплуатацию до 1996 года, то норма площади на 1 учащегося – 1,6 кв. м., если с 1996 по 2006 год, то – 2 кв. м., а начиная с 2006 года – 2,5 кв. м.,

- сменность школы (2-х или 3-х сменная),

- контингент учащихся (**N**).

Формула расчета:
$$D = \frac{Sm^2}{n} * 2(3) - N$$

Показатель «Дефицит ученических мест» рассчитывается для каждой школы индивидуально. В масштабе района (города) данный показатель – это сумма показателя по всем школам, а в областном – сумма показателя по всем районам и городам областного значения.

3 Определение и содержание показателей по материально-технической базе в дошкольном, среднем и профессионально-техническом образовании

Показатели материально - технической базы в дошкольном образовании отражены в 9-й форме административной отчетности «Сведения о материальной базе дошкольных организаций»:

- здания, в которых расположены дошкольные организации: типовые и приспособленные.

Типовые – построенные по типовому проекту, согласно проектно-сметной документации.

Приспособленные - здания, построенные для других целей (жилые дома, офисы, др.), но используются как детские сады, мини-центры;

- **аварийные:** детские сады, подлежащие сносу, взамен которых строится новое здание;

- **без горячей воды, с привозной водой:** детские сады к которым не подведено водоснабжение или нет своей водяной скважины;

- **с индивидуальным отоплением:** детские сады к которым не подведена система центрального отопления;

- **без канализации:** детские сады, где отсутствует система канализации, только надворные туалеты;

- **с установленным теплосчетчиком:** в детских садах где подведено центральное отопление, устанавливаются счетчики для учета тепла;

- **с водомерами:** в детских садах где есть водоснабжение, для учета потребляемой воды устанавливают специальные счетчики - водомеры;

- **с автономным отоплением:** это детские сады, где имеется собственная котельная.

Показатели материально - технической базы в среднем образовании отражены в формах Д-4, П-22, П-23, П-35, П-38, У-0, ОП-4, ОП-5, ОП-7, МКШ-8, МКШ-4, МКШ-5, МКШ-10 административной отчетности.

Д-4 «Сведения о материальной базе дневных общеобразовательных школ в 20__20__ уч. году (без специальных организаций образования)»:

- **общая площадь помещений:** занятые и свободные классные комнаты, учебные кабинеты, лаборатории, мастерские, физкультурный зал и его подсобные помещения, кабинеты директора, заместителей директора и врача, учительские, комнаты отдыха, буфет, столовая, кухня, вестибюль, кладовая, коридор, раздевалка, бытовые комнаты, подвалы и полуподвалы, которые заняты под учебные и учебно-производственные мастерские и другие учебные цели (в общую площадь всех помещений не включается площадь надворных построек - гаражей, сараев, конюшен и т.д.);

- **рабочая площадь:** учебные помещения для младших, средних и старших классов, помещения для трудового обучения и профессиональной ориентации, для начальной военной подготовки, кружковой работы; актовые и учебно-спортивные залы; библиотеки; помещения обслуживающего назначения и административно-хозяйственные; рекреационные помещения; уборные и

умывальные; вестибюль с гардеробной; в эту площадь не входят: коридоры, кроме тех, которые используются в качестве рекреационных помещений в учебных зданиях, тамбуры, переходы, лестничные клетки, лифтовые шахты, внутренние открытые лестницы, а также помещения, предназначенные для размещения инженерного оборудования и инженерных сетей;

- **техническое состояние зданий:** требующие капитального ремонта (к ним относятся здания, на которые составлена дефектная ведомость (акт) на капитальный ремонт и утверждена местными органами управления образования);

- **находятся в аварийном состоянии:** здания школы, подлежащие сносу;

- **расположены в типовых зданиях:** построенные по типовому проекту, согласно проектно-сметной документации;

- **расположены в приспособленных помещениях:** пристройки, помещения предназначенные для других целей (офисы, дома школьников, клубы и др.);

- **все виды благоустройства:** централизованная система отопления и водоснабжения, канализация, внутренние туалеты;

- **имеющие интерактивное оборудование:** проекционную панель, мультимедийный проектор, документ-камера, доски, компьютеры, программное обеспечение;

- **имеющие учебные кабинеты:** все предметные кабинеты, лингафонные, начальной военной подготовки оснащенные необходимым оборудованием;

- **кабинеты новой модификации:** это учебные кабинеты, в которые входят специализированная мебель, демонстрационные и лабораторные приборы, технические средства обучения, мультимедийные программы, интерактивное оборудование (физики, химии, биологии и ЛМК);

- **имеющие медкабинеты, стоматолога, психолога:** кабинеты для оказания необходимой медицинской и психологической помощи;

- **условия для инклюзивного образования:** подъемные устройства, пандусы, специальные приспособления в санитарных комнатах, оснащения поручнями, специальными партами, столами;

- **учебные мастерские** (в том числе по обработке металла, по обработке древесины, обслуживающих видов труда, учебно-производственные): кабинеты для проведения занятий по трудовому обучению;

- **спортивный зал** (в том числе, оснащенный стандартным оборудованием, расположены в типовых зданиях или приспособленных): для занятий физической культурой и спортом;

- **имеющих спортивные площадки:** спортивные сооружения на территории школы (беговая дорожка, баскетбольное, волейбольное, футбольное поля и др.);

- **наличие столовой, буфета:** организация питания в школах;

- **наличие библиотеки:** обеспеченность учебно-методической литературой;

- **наличие турникетов и видеонаблюдения:** меры по обеспечению

безопасности и охраны жизни и здоровья детей.

В форме П-22 «Список государственных дневных общеобразовательных школ на 1 сентября» и П-23 «Список частных дневных общеобразовательных школ» формируются следующие показатели МТБ:

- **проектная мощность** (количество ученических мест) организации;
- **дефицит ученических мест**;
- информация об **аварийности** школы;
- количество **смен** в школе;
- **проектная мощность** и количество проживающих в пришкольном интернате при его наличии;
- год **ввода здания** школы;
- **тип здания** школы (типовое, приспособленное);
- **тип строения** (саманное, блочное, деревянное, кирпичное, др.);
- **вид отопления** (центральное, автономная котельная, индивидуальное (на твердом, жидком, газовом топливе) электрокотёл, др.);
- количество **кабинетов новой модификации** в разбивке по предметам: физики, химии и биологии;
- **потребность** в кабинетах новой модификации.

В форме П-35 «Данные о закрытых, открытых и реорганизованных общеобразовательных организациях» раскрываются очень важные показатели по видам организаций образования:

- **закрытые** организации образования с указанием проектной мощности;
- **открытые** организации образования с указанием проектной мощности;
- **реорганизованные** организации образования с указанием проектной мощности.

В форме П-38 «Список аварийных школ (имеющих подтверждающие документы) в 20__-20__ учебном году и сведения о мерах, предпринимаемых для решения проблемы аварийности общеобразовательных школ» раскрываются показатели по ликвидации аварийных школ:

- **наименование аварийной школы** с указанием проектной мощности, года постройки, типа здания, вида отопления;
- **предложения МЧС** по виду необходимых работ (ТЗ);
- **строительство за счет РБ** – указать ведется строительство или необходимо строительство, с указанием года;
- **строительство за счет МБ** - указать ведется строительство или необходимо строительство, с указанием года;
- **капитальный ремонт, реконструкция** – указать ведется реконструкция, необходим капитальный ремонт, предусмотрен капитальный ремонт.

В форме У-0 «Сведения по школьным библиотекам области (города) на начало 20__ - 20__ учебного года» показано, как школы оснащены библиотеками и каков их фонд:

- **количество библиотек,**
- **всего книг,**
- **из них всего школьных учебников,**

- **рост фонда библиотеки**, для расчета используются данные за прошлый год (библиотечный фонд за прошлый год - библиотечный фонд за текущий год=рост фонда),

- **книги на государственном языке,**
- **читальные залы и мест в них,**
- **площадь библиотеки.**

В форме ОП- 4 «Сведения об организации подвоза обучающихся, проживающих в сельских населенных пунктах, где отсутствуют организации образования» указаны показатели по подвозу детей:

- **населенные пункты где нет школ;**
- **количество детей школьного возраста** в этих населенных пунктах;
- **охваченные ежедневным подвозом** или (в разбивке) проживающие и обучающиеся в пришкольном интернате, проживающие у родственников, на квартирах, добирающиеся самостоятельно в школу;
- **количество автобусов;**
- **приобретенный автотранспорт** в отчетном году;
- **потребность в спецавтобусах.**

В форме ОП-5 «Сведения об организации горячего и буфетного питания обучающихся общеобразовательных школ» даны показатели по организации питания учащихся:

- количество школ, где организовано **горячее питание;**
- **охваченные горячим питанием:** количество обучающихся, охваченных горячим питанием;
- **охваченные бесплатным питанием:** количество обучающихся, охваченных бесплатным питанием;
- **охваченные бесплатным горячим питанием из малообеспеченных семей:** количество детей из семей, в которых уровень жизни ниже прожиточного уровня, охваченные бесплатным горячим питанием;
- **обучающиеся 1-4 классов** охваченные бесплатным горячим питанием;
- количество школ, где организовано **буфетное питание;**
- **охваченные буфетным питанием:** количество обучающихся, охваченных буфетным питанием;
- **бесплатное буфетное питание:** количество обучающихся охваченных бесплатным буфетным питанием.

В форме ОП-7 «Сведения о материальной базе организаций образования для детей-сирот и детей, оставшихся без попечения родителей» формируются следующие показатели МТБ:

- **площадь всех помещений** организаций образования для детей-сирот и детей, оставшихся без попечения родителей;
- **спальни:** количество и их площадь;
- **комнаты для занятий:** количество единиц и их площадь,
- **библиотеки** количество единиц и число книг, брошюр, журналов (включая учебно-методическую литературу),
- **столовые** с указанием посадочных мест;

- **мастерская,**
- **спортзал,**
- **подсобное сельское хозяйство,**
- **количество автотранспортных средств,**
- **доступ к сети Интернет.**

Показатели МТБ в малокомплектных школах отражены в формах:

МКШ-8 *«Изменение сети малокомплектных школ»:*

закрыто, открыто, восстановлено, реорганизовано, передано из других ведомств: изменение сети малокомплектных школ отдельно в городской и сельской местности;

МКШ-4 *«Техническая характеристика зданий малокомплектных школ»:*

- **тип здания:** типовые, приспособленные;
- **аварийные;**
- **требуют капитального ремонта;**

МКШ-5 *«Сведения об обеспеченности учебными кабинетами и столовыми малокомплектных школ»:*

- **учебные кабинеты** - наличие кабинетов физики, химии, биологии, математики, информатики, лингафонных);
- **спортивный зал** – количество;
- **столовая** – количество мест;

МКШ- 10 *«Сеть ресурсных центров»:*

- **опорные школы** (ресурсные центры) - создаются постановлением районного (городского) акимата на базе общеобразовательной школы при наличии материально-технической, научно-методической базы и кадровых ресурсов;

- **опорные школы** в разбивке: с интернатами, с подвозом;

- **магнитные школы** закрепляются за опорной школой (ресурсным центром) приказом районного (городского) отдела образования.

Показатели материально - технической базы в техническом и профессиональном образовании отражены в форме ТП-6 административной отчетности *«Сведения по укреплению материально-технической базы (МТБ) организаций технического и профессионального образования, по формам собственности. Сведения об общежитиях организаций технического и профессионального образования, по формам собственности»:*

- **тип зданий** - типовое, приспособленное;

- **проектная мощность** – всего ученических мест;

- **вновь введенные ученические места** – открытие новых колледжей;

- **кабинеты специальных дисциплин** – кабинеты по профессиям с учетом направленности организации;

- **лаборатории, мастерские** – кабинеты оборудованные для практических и производственных работ;

- **общеобразовательные кабинеты** – кабинеты по учебным предметам для получения общего среднего образования;

- **учебные полигоны и учебные хозяйства** – отдельные помещения и

площади для проведения практических занятий;

- **требующих оснащения МТБ из РБ;**
- **оснащенных современным обучающим оборудованием;**

- **общежитие**, указывается количество колледжей, где имеются общежития;

- **вновь введенные места** в общежитиях – количество мест в новых общежитиях;

- **проектная мощность общежитий** – количество спальных мест;

- **нуждающиеся в общежитии** – количество учащихся, которым необходимо место в общежитии;

- **обеспечены местами** – количество учащихся, проживающих в общежитии;

- **не обеспечены местами** в общежитии – учащиеся которым необходимо место в общежитии, но они проживают на квартирах, у родственников.

В форме ТП-7 «Сведения о развитии партнерства организаций технического и профессионального образования с предприятиями, по формам собственности» отражено как влияет на состояние материально-технической базы колледжа социальное партнерство с предприятием.

Такие показатели как:

- **количество заключенных договоров** – договор между колледжем и предприятием о сотрудничестве и подготовке кадров;

- **в рамках дуального обучения** - договора по увеличению практических занятий на производстве (предприятии);

- **выделенные средства** – финансовые вложения работодателей;

- **установлено оборудования** - количество оборудования (единиц) приобретенных работодателем для колледжа;

- **сумма выделенных средств** – стоимость оборудования в тыс. тенге;

- **поддержка обучающихся** – оплата предприятием обучения студентов;

- **выделенные средства для обучения** – размер финансовых вложений в обучение студента в тыс.тенге;

- **стипендии** – поощрение предприятием обучающихся;

- **стажировка** на предприятии – количество преподавателей прошедших повышение квалификации на предприятии, в том числе в рамках дуального обучения;

- **прошли практику** – количество обучающихся в ТиПО прошедших практику на предприятии;

- **трудоустроенные за счет работодателей** – предприятия предоставившие место работы по окончанию колледжа, в том числе в рамках дуального обучения.

4 Методика расчета показателей материально-технической базы в образовании

1. Количество введенных дошкольных мест за счет государственных средств:

Значение показателя производится путем суммирования введенных дошкольных мест за счет государственных средств – объекты, построенные за счет Национального фонда, Республиканского и местных бюджетов.

Для расчета показателя доля введенных дошкольных мест необходимо: всего введенных мест – форма 15, строка 2 (условное обозначение - G) разделить на общее количество мест в дошкольных организациях – форма 1, графа 2 (условное обозначение - F).

Формула расчета:

$$h = G / F * 100$$

h – доля введенных мест в ДО.

Показатель отслеживает исполнение одного из решений проблемы дефицита мест в дошкольных организациях.

Показатель помогает контролировать целевое использование государственных средств на развитие инфраструктуры и госзаказа.

2. Количество дошкольных мини-центров, выраженное в процентном отношении к общему количеству дошкольных организаций.

Для расчета показателя доля мини-центров от общего количества ДО необходимо: всего мини-центров – форма 13 (условное обозначение - M) разделить на общее количество дошкольных организациях – форма 1, (условное обозначение - PS).

Формула расчета:

$$t = M / PS * 100$$

t – доля мини-центров.

Дошкольный мини-центр - дошкольная организация, которая создается в целях всестороннего развития детей в возрасте от 1 года до 6 (7) лет и консультативно-методической поддержки их родителей в организации воспитания и обучения ребенка, социальной адаптации детей.

3. Количество частных детских садов, выраженное в процентном отношении к общему числу детских садов.

Для расчета показателя доля частных детских садов от общего количества детских садов необходимо: всего частных детских садов – форма 8 (условное обозначение - P) разделить на общее количество детских садов – форма 2, (условное обозначение - KG).

Формула расчета:

$$p = P / KG * 100$$

p – доля частных детских садов.

Частный детский сад - негосударственная форма дошкольной организации, который осуществляет воспитание и обучение детей дошкольного возраста от 1 года до 6 (7) лет, охрану жизни, укрепление их физического и

психологического здоровья, индивидуальных способностей и необходимую коррекцию развития детей с целью формирования ключевых компетентностей.

4. Количество дошкольных организаций, создавших условия для инклюзивного образования, выраженное в процентном отношении к общему количеству дошкольных организаций.

Для расчета показателя доля ДО, создавших условия для инклюзивного образования от общего количества ДО необходимо: всего ДО, создавших условия для инклюзивного образования – форма 11 (условное обозначение - I) разделить на общее количество ДО – форма 1 (условное обозначение - PS).

Формула расчета:

$$i = I / PS * 100$$

i – доля ДО, создавших условия для инклюзивного образования.

Дошкольная организация, создавшая условия для инклюзивного образования - оснащение пандусами, подъездами, подъемниками, лифтами и другими приспособлениями, а также наличие педагогов-дефектологов, психолого-педагогического сопровождения детей.

5. Количество открытых дошкольных организаций всех типов и видов, выраженное в процентном отношении к общему количеству дошкольных организаций.

Для расчета показателя доля открытых ДО от общего количества ДО необходимо: всего открытых ДО – форма 15 (условное обозначение - O) разделить на общее количество ДО – форма 1 (условное обозначение - PS).

Формула расчета:

$$o = O / PS * 100$$

o – доля открытых ДО.

6. Доля школ, создавших условия для инклюзивного образования, от их общего количества.

Для расчета показателя необходимо: всего школ создавших условия для инклюзивного образования – форма РИК 76, 1 раздел (условное обозначение - IS) разделить на общее количество школ – форма П-1 (условное обозначение - S).

Формула расчета:

$$is = IS / S * 100$$

is – доля школ создавших условия для инклюзивного образования.

7. Доля школ, имеющих кабинеты новой модификации (химии, биологии, физики, лингафонных мультимедийных кабинетов) с сервисным обслуживанием от их общего количества.

Для расчета показателя необходимо: количество основных и средних школ имеющих кабинеты новой модификации (химии, биологии, физики, ЛМК) – форма Д-4 (условное обозначение – N) разделить на общее количество основных и средних школ (условное обозначение – S).

$$n = N / S * 100$$

n – доля школ, имеющих кабинеты новой модификации.

8. Доля аварийных школ от их общего количества.

Для расчета показателя необходимо: количество аварийных школ - форма П-38 (условное обозначение – А) разделить на общее количество дневных государственных общеобразовательных школ – форма П-1 (условное обозначение S).

$$a = A / S * 100$$

a – доля аварийных школ.

9. Доля школ, ведущих занятия в две, три смены.

Для расчета показателя необходимо: количество школ ведущих занятия в 2,3 смены - форма СТ-1 (условное обозначение – С) разделить на общее количество дневных государственных общеобразовательных школ – форма П-1 (условное обозначение S).

$$c = C / S * 100$$

c – доля 2,3 - сменных школ.

10. Доля обучающихся, обеспеченных местами для прохождения практики на базе предприятий, от общего количества обучаемых за счет госзаказа в учебных заведениях ТиПО.

Для расчета показателя необходимо: количество обучающихся, обеспеченных местами для прохождения практики на базе предприятий-форма ТП-7 (условное обозначение – П) разделить на количество обучающихся по госзаказу – форма ТП-2 (условное обозначение К).

$$n = П / К * 100$$

n – доля обучающихся, обеспеченных местами для прохождения практики на базе предприятий.

11. Доля учебных заведений ТиПО, оснащенных современным обучающим оборудованием, от их общего количества

для расчета показателя необходимо: количество государственных учебных заведений, оснащенных современным обучающимся оборудованием - форма ТП - 6 (условное обозначение – СО) разделить на количество государственных учебных заведений - ТП - 1 (условное обозначение К).

$$co = СО / К * 100$$

co – доля учебных заведений ТиПО, оснащенных современным обучающим оборудованием.

Заключение

Методические рекомендации по показателям материально-технической базы организаций образования дают возможность систематизировать и выделить в отдельную категорию данные показатели. Единая методика расчета позволит объективно судить о состоянии учебных заведений и их оснащенности.

Знания определений и формул расчета показателей применимы при подготовке нормативных документов по созданию новых организаций образования, по оснащению и распределению бюджетных средств.

Материально-технические характеристики организаций образования являются приоритетными при решении вопросов:

- обеспечения равного доступа и качества образования с учетом запросов потребителей;
- комплексного решения вопроса инфраструктуры организаций образования;
- ввода и открытия дошкольных организаций;
- строительство детских садов за счет РБ в зависимости от потребности в отдельных регионах;
- решение проблем МКШ: создание ресурсных центров по всей стране;
- ликвидация аварийных и трехсменных школ;
- оснащение 60% специальностей в колледжах современным оборудованием.

Глоссарий

НШ – начальная школа;

ОШ – основная школа;

СШ – средняя школа;

КАТО – Классификатор административно-территориальных объектов;

Категория – уровень требований к квалификации работника, отражающий результативность выполнения работ;

Потребность в кадрах – необходимое количество педагогических работников для обеспечения деятельности организаций;

ДЮСШ – детско-юношеская спортивная школа;

ОДО – организация дополнительного образования для детей;

Совместительство – выполнение работником другой регулярной оплачиваемой работы на условиях трудового договора в свободное от основной работы время;

Специальные организации образования – это организации образования, обеспечивающие создание специальных условий, технических средств, а также медицинских, социальных услуг, специальных программ и методов обучения и воспитания, диагностику и консультирование детей с ограниченными возможностями;

МКШ – малокомплектные школы.

Список использованных источников

1 Закон РК «Об образовании» (с изменениями и дополнениями по состоянию на 21.07.2015 г.).

2 Приказ Министра МОН РК № 375 от 17 сентября 2013 года «Типовые правила деятельности по видам общеобразовательных организаций (начального, основного среднего и общего среднего образования)».

3 Приказ Министра МОН РК № 206 от 29 мая 2013 года «Об утверждении Типовых правил деятельности видов дошкольных организаций».

4 Приказ Министра МОН РК № 369 от 11 сентября 2013 года «Типовые правила деятельности колледжей».

5 Приказ Министра МНЭ РК №166 от 23 декабря 2014 года «Об утверждении Базового перечня показателей».

форма № ДО-9 – Сведения о материальной базе дошкольных организаций

№	Көрсеткіштердің атауы Наименование показателей	барлығы МҰ*, бірлік всего ДО*, ед.	оның ішінде орналасқан из них расположенных в									
			типтік типových	бейімделген приспособленных	апат жағдайындағы аварийные	ыстық сусыз без горячей воды	суды шеттен әкелу с привозной водой	жеке жылытумен с индивидуальным отоплением	канализациясыз без канализации	жылу есептегіші орнатумен с установленным тепло счетчиком	су өлшеушімен с водомерами	автономды жылытумен с автономным отоплением
A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Облыс бойынша барлығы Итого по области											
2	қалалық жерде в городской местности											
3	ауылдық жерде в сельской местности											
4	қазақ тілінен оқитын (1 жолға) с казахским языком обучения (к строке 1)											
5	оның ішінде балалар саны (1 жолға) в них детей (к строке 1)											

форма №Д-4 Сведения о материальной базе дневных общеобразовательных школ в 20__-20__ учебном году (без специальных организаций образования)

Көрсеткіштер атауы Наименование показателей	№	барлығы итого				оның ішінде қалалық жерде в том числе в городской местности				оның ішінде ауылды жерде в том числе в сельской местности			
		барлығы всего	оның ішінде из них			барлығы всего	оның ішінде из них			барлығы всего	оның ішінде из них		
			БМ* НШ*	НМ* ОШ*	ОМ* СШ*		БМ НШ	НМ ОШ	ОМ СШ		БМ НШ	НМ ОШ	ОМ СШ
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Мектептер саны, бірлік Число школ, единиц	1												
барлық ғимараттың жалпы ауданы, ш.м. общая площадь всех помещений, кв.м.	2												
барлық ғимараттың пайдалы ауданы ш.м. рабочая площадь всех зданий, кв.м.	3												
сынып кабинеттерінің саны, оқу кабинеттері мен зертханаларды қосқанда, бірлік количество классных комнат, включая учебные кабинеты и лаборатории, ед	4												
олардың ауданы, ш.м. их площадь, кв.м.	5												
Мектептің оқу ғимаратының техникалық жағдайы, бірлік Техническое состояние учебных зданий школ, ед.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
күрделі жөндеуді қажет етеді требуют капитального ремонта	6												
қауіпті жағдайда находятся в аварийном состоянии	7												
типтік ғимараттарда орналасқан расположены в типовых зданиях	8												
бейімделген ғимараттарда орналасқан расположены в приспособленных помещениях	9												
Мектептер саны, бірлік Число школ, ед	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
6 жастағы балаларға арналған ойын бөлмелері бар имеющих игровую комнату для детей 6 летнего возраста	10												
абаттандырудың барлық түрі бар имеющих все виды благоустройства	11												

абаттандыру жок без видов благоустройства	12													
ішінара абаттандырылган частично благоустроены	13													
су тасылатын с привозной водой	14													
жылы дэретханалары және далада орналасқан дэретханалары бар имеющих теплые и надворные туалеты	15													
далада орналасқан дэретханалары бар имеющих только надворные туалеты	16													
жылы дэретханалары бар имеющих только теплые туалеты	17													
жылыту жүйесі автономды қазандық система отопления автономная котельная	18													
жылыту жүйесі орталықтандырылған система отопления центральная	19													
жеке жылытылатын, оның ішінде: индивидуальное отопление, в том числе:	20													
қатты отын на твёрдом топливе	21													
сұйық отын на жидком топливе	22													
газды отын на газовом топливе	23													
электрлі қазандықпен жылытылатын электрокотельное отопление	24													
жылытудың басқа түрімен с другим видом отопления	25													
интерактивті құралдары бар имеющие интерактивное оборудование	26													
Оқу кабинеттері бар Имеющие учебные кабинеты	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

физика физики	27														
химия химии	28														
биология биологии	29														
лингфонды кабинеттер лингфонные кабинеты	30														
ондағы отыратын орын саны в них рабочих мест	31														
математика математики	32														
тарих және қоғам негіздері истории и основ государства и права	33														
география географии	34														
ана тілі мен әдебиеті (өзбек, ұйғыр немесе тәжік) родного языка и литературы (узбекский, уйгурский или таджикский)	35														
қазақ тілі казахского языка	36														
оның ішінде лингафонмен жабдықталған из них оборудованных лингафонным устройством	37														
орыс тілді кластардағы орыс тілі мен әдебиеті русского языка и литературы для классов с русским языком обучения	38														
оның ішінде лингафонды керек-жаракпен жабдықталған из них оборудованных лингафонным устройством	39														
ана тілінде (өзбек, ұйғыр немесе тәжік) оқытылатын сыныптардағы орыс тілі мен әдебиеті русского языка и литературы для классов с родным (узбекским, уйгурским или таджикским) языком обучения	40														

оның ішінде лингафонмен жабдықталған из них оборудованных лингафонным устройством	41													
шетел тілі иностранного языка	42													
оның ішінде лингафонмен жабдықталған из них оборудованных лингафонным устройством	43													
өзін-өзі тану самопознания	44													
есептеу техникасы және информатика негіздері основ информатики и вычислительной техники	45													
ондағы отыратын орын (электрондық есептеуіш машина саны) в них рабочих мест (количество электронно- вычислительной машины)	46													
алғашқы әскери дайындық начальной военной подготовки	47													
оның ішінде АӘД құралдармен жабдықталған в том числе оснащены учебным оборудованием НВП	48													
оның ішінде жаңа модификациялы оқу кабинеттері бар мектептер саны, бірлік: (1 жолдан) из них число школ, имеющих учебные кабинеты новой модификации, ед.(из строки 1)	49													
физика физики	50													
химия химии	51													
биология биологии	52													
лингафонды мультимедиялық лингафонные мультимедийные	53													
ондағы отыратын орын саны в них рабочих мест	54													
психологтің кабинеті кабинет психолога	55													

стоматолог кабинеті стоматологический кабинет	55													
дәрігерлік кабинет (пункт) медицинский кабинет (пункт)	56													
ондағы лицензиясы бар в том числе лицензированный	57													
инклюзивті білім беруді ұйымдастырған (көтергіш құрылғылар, пандустар, бейімделген санаторлық бөлмелерде арнайы құрал- жабдықтар, тұтқылар және арнайы үстел, орындықтармен жабдықты) создавших условия для инклюзивного образования (подъемные устройства, пандусы, специальные приспособления в санитарных комнатах, оснащения поручнями, специальными партами, столами)*	58													
Бар мектептер саны, бірлік Число школ, имеющих, ед.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
оқу шеберханалары учебные мастерские	59													
оның ішінде металл өңдеу в том числе по обработке металла	60													
оның ішінде ағаш өңдеу в том числе по обработке древесины	61													
қызмет көрсету еңбегі обслуживающих видов труда	62													
оқу-өндірістік учебно-производственные	63													
спорт залы спортивный зал	64													
оның ішінде стандартты құралдармен жабдықты спорт залы том числе спортивный зал, оснащенный стандартным оборудованием	65													
оның ішінде типтік ғимаратта орналасқандар в том числе расположены в типовых зданиях	66													
оның ішінде бейімделген ғимаратта из них в приспособленных зданиях	67													

спорт алаңы имеющих спортивные площадки	68													
бассейні бар с бассейном	69													
асханасы столовую	70													
асханадағы орын саны количество посадочных мест в столовых	71													
тек қана буфеті бар только буфет	72													
буфеттегі отыратын орындар саны количество посадочных мест в буфетах	73													
асхана да, буфетте и столовую, и буфет	74													
кітапхана библиотеки	75													
оқу залындағы отыратын орын саны количество посадочных мест в читальных залах	76													
учаскелік полиция инспекторының кабинеті кабинет участкового инспектора полиции	77													
турникеттері бар имеет турникеты	78													
бейнебақылауы бар мектептер саны число школ, имеющих видеонаблюдение	79													

Содержание

Введение.....	26
1 Дефицит мест в дошкольных организациях и школах	27
2 Показатели, необходимые для расчета дефицита мест	28
3 Определение и содержание показателей по материально-технической базе в дошкольном, среднем и профессионально-техническом образовании...29	
4 Методика расчета показателей материально-технической базы в образовании	35
Заключение.....	38
Глоссарий.....	39
Список использованных источников.....	40
Приложение.....	41

Орындардың тапшылығы және МТБ жарақтандыруды есептеу жөніндегі
әдістемелік ұсыныстар

Методические рекомендации по расчету дефицита мест
и оснащения МТБ

Басуға 30.09. 2015 ж. қол қойылды. Пішімі 60×84 1/16.
Қағазы офсеттік. Офсеттік басылыс.
Қаріп түрі «Times New Roman». Шартты баспа табағы 3,1.

Подписано в печать 30.09. 2015 г. Формат 60×84 1/16.
Бумага офсетная. Печать офсетная.
Шрифт Times New Roman. Усл. п.л. 3,1.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
«Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы» РМҚК
010000, Астана қ., Орынбор көшесі, 4, «Алтын Орда» БО, 15-қабат

Министерство образования и науки Республики Казахстан
Национальная академия образования им. И. Алтынсарина
010000, г. Астана, ул. Орынбор, 4, БЦ «Алтын Орда», 15 этаж